

Camprodon, voorjaar 1926

Het was heerlijk zacht weer, er stond geen zuchtje wind. Een zonnige voorjaarsmiddag. De auto, een gloednieuwe gele Boattail, schoot vooruit over de door iepen geflankeerde weg. De bestuurder en zijn vrouw hadden net Sant Pau de Seguries achter zich gelaten en naderden Camprodon.

Ferran hield zijn blik strak op de weg gericht, terwijl Roser zwijgend naar de rij bomen keek met haar enorme, schrikachtige ogen, die haast niet te zien waren door de strakke cloche op haar hoofd. Plotseling flitste er een krachtige zonnestraal tussen de kruinen van de bomen door, en een nieuw, vrolijker licht viel op Rosers gezicht. Ze draaide haar hoofd en keek met een flauw glimlachje naar haar man. Haar in een handschoen gestoken hand rustte op zijn schouder. Ferran voelde de streling van haar hand en bedankte haar met zijn mooiste glimlach, maar bleef geconcentreerd naar de bochtige weg voor hen kijken. Het gelukzalige moment duurde maar een paar seconden. Beiden vergaten ze even de nare gedachten die door hun hoofd spookten.

Het echtpaar Ferran Clos en Roser Molins was verbonden aan een van de meest prestigieuze modehuizen van Barcelona: Santa Eulalia. Roser was de dochter van Antoni Molins Gil, die het bedrijf had geleid tot zijn dood in 1917, en de zuster van de huidige eigenaar, Andreu Molins Ros.

En Ferran Clos was in 1918 onder enigszins bijzondere omstandigheden bij Santa Eulalia komen werken. In het begin was hij verkoper geweest op de herenafdeling, maar Andreu Molins, de jonge directeur, had al snel door dat deze jongeman de ziel van een kunstenaar had, met een uitzonderlijke aanleg voor ontwerpen en een uitstekend gevoel voor kleuren en materialen. Ferran Clos was geknipt voor Santa Eulalia, dus Andreu Molins liet dit potentieel niet lopen, want het paste perfect bij zijn plannen om het bedrijf uit te breiden. Zo ontstond de onverwoestbare tandem die Santa Eulalia naar een gouden tijdperk zou leiden. Dankzij het gezonde verstand van Andreu Molins, een intelligente en doelgerichte ondernemer, en de scheppingsdrang van Ferran Clos zou het bedrijf, dat oorspronkelijk een stoffenwinkel was geweest, een toonaangevende rol gaan spelen in de Barcelonese modewereld.

Santa Eulalia bood Ferran niet alleen een baan met veel verantwoordelijkheid die hij geweldig vond, maar ook een onverwacht geschenk: Roser. Toen hij haar leerde kennen, was ze een tamelijk lange blonde jonge vrouw van achttien met lichaamsvormen die enigszins afweken van het schoonheidsideaal van die tijd, waarin men de voorkeur gaf aan tengere vrouwen zonder rondingen met een jongensachtige uitstraling.

Roser had een zeer lichte huid, een aristocratische neus, dunne lippen, enorm grote donkere ogen en een weemoedige blik. Glimlachen deed ze niet veel. In eerste instantie leek haar serene gezicht een beetje triest. Maar alleen in eerste instantie, want wie haar vertrouwen had gewonnen, wist dat er af en toe pretlichtjes verschenen in die ogen en dat ze soms zelfs een betoverende glimlach liet zien.

Daarnaast had ze voortreffelijke manieren. Ze was een jonge vrouw met *savoir-vivre*, zoals men vroeger zei. Tijdens gesprekken wist ze wanneer ze moest luisteren, maar ook wanneer het gepast was om iets te zeggen. Het was goed te merken dat ze de beste katholieke meisjesscholen van Barcelo-

na had bezocht. Bovendien bezat ze een aangeboren en haast aristocratische elegantie, die haar deed stralen bij elke bijeenkomst, en wanneer ze aan de arm van haar vader of haar broer de grote trap van het Liceu afdaalde, waren alle ogen op haar gericht.

Ferran werd verliefd op haar omdat hij verliefd werd op elk mooi meisje dat hij tegenkwam. Maar Roser viel om een heel andere manier op hem, want ze zag direct welke rol ze in zijn leven zou spelen, die van stabiele factor, precies het ingrediënt dat ontbrak in het recept van zijn al te onstuimige leven, waarin hij regelmatig ontspoorde, alsof hij van nature geneigd was misstappen te begaan.

De verliefdheid van Ferran en Roser leidde inderdaad tot een huwelijk. Het paar trouwde op 18 mei 1921 in Sant Pau del Camp. Ferran was toen vijfentwintig en Roser eenentwintig. Het viel niet te ontkennen dat Ferran zijn plaats bij het bedrijf op eigen kracht had veroverd, dankzij zijn talent, en dat hij daar hoe dan ook een opwindende toekomst voor zich had. Met die verbintenis was tevens zijn verlangen in vervulling gegaan om deel uit te maken van haar bekende familie en van het Huis Santa Eulalia. Aldus verwezenlijkte hij een van de heimelijke doelen die hij zichzelf had gesteld in de winter van 1918, toen hij net in Barcelona was aangekomen en zich bij Santa Eulalia meldde met een brief van zijn vader, dokter Clos.

Maar voorafgaand aan de bruiloft op die prachtige ochtend in mei was er heel wat voorgevallen: verraad, geheimen en leugens.

En verdriet.

Veel verdriet.

Roser vestigde haar blik weer op de bomen. Wat flitsten ze snel voorbij! Ze werd er bijna duizelig van en dacht: zo zijn ook die vijf jaar huwelijk met Ferran voorbijgevlogen.

Voorbijgevlogen, inderdaad. En tegelijk waren ze heel anders verlopen dan ze had gewild. Iedereen had hun een geweldige toekomst voorspeld.

En die voorspelling kwam ook wel uit. Ze had niets te klagen over het leven dat ze samen met haar man leidde, over al die feesten en reizen. Ze had alles wat haar hartje begeerde, zelfs nog voordat ze het begeerde. Het was het leven waarvan ze had gedroomd, waarvoor ze was bestemd, maar toch was ze niet gelukkig.

Toen ze Ferran voor het eerst in de winkel zag, werd Roser op slag verliefd. Het was een zeer sympathieke, zelfverzekerde en levenslustige jongeman. Erg lang was hij niet, maar wel knap. Hij kamde zijn kastanjebruine haar met brillantine naar achteren. Om zijn mond speelde vrijwel altijd een ondeugende glimlach, net zo ondeugend als zijn levendige kleine ogen. Hij besteedde altijd veel aandacht aan zijn kleding en uiterlijk. Wanneer Ferran haar kustte, kriebelde zijn verzorgde snorretje een beetje, iets wat ze heerlijk vond. En hoe hij haar toen kustte! Het leek al zo lang geleden, de tijd dat hij haar het hof maakte en de allermooiste dingen tegen haar zei, dingen die nog nooit iemand tegen haar had gezegd. Toen hij haar elke week hartstochtelijke brieven schreef, met woorden die je niet kon uitspreken, alleen opschrijven.

Dat was de mooiste tijd van haar leven. Ze was gelukkig. Ja. Roser was gelukkig geweest in die dagen van volledige oprechtheid en blijdschap.

Dagen vol hoop.

Blauwe dagen met een gouden randje.

De dagen die voorafgingen aan de afwezigheid, de uitvluchten en de verdenkingen.

Verdenkingen.

Steeds al die verdenkingen!

Nog voordat ze trouwden, begon ze die al te koesteren. Maar toen was Rosers hoop nog ongeschonden. Evenals haar naïviteit. Het wilde dier dat Ferran in zich leek te dragen, dacht ze er wel onder te kunnen krijgen wanneer ze eenmaal man en vrouw waren geworden.

Maar daarin had ze zich vergist. Het wilde dier was ontembaar. Achter

het sympathieke en innemende voorkomen van Ferran ging een fervente rokkenjager schuil, een man zonder enig verantwoordelijkheidsgevoel, een egoïst, maar helaas een zeer charmante, onweerstaanbare egoïst. De verdenkingen werden zekerheden. Het geluk begon scheuren te vertonen. Ferran zei steevast dat hij van haar hield. En hij hield ook van haar! Maar niet alleen van haar.

De tijd verstreek, en Roser verlangde hartstochtelijk naar de komst van kinderen, die hun fragiele band onverwoestbaar zouden maken. Maar die kwamen maar niet, en dat wierp een donkere schaduw over haar leven die elke dag groter leek te worden.

In het begin was het niet meer dan een van haar frustraties. Haar hele opvoeding was erop gericht geweest dat ze haar rol in de samenleving perfect zou spelen, en daardoor had ze geleerd om teleurstellingen binnen te houden. Ze wist een kalmte te veinzen die ze in werkelijkheid helemaal niet voelde. Ze ging naar alle feesten, lachte, danste en troostte zich met de gedachte dat zij en haar man allebei nog jong waren en nog alle tijd van de wereld hadden om ouders te worden. Maar met elke maand die verstreek zonder dat ze haar grote wens in vervulling zag gaan, groeide haar verdriet, en raakten haar dromen vermengd met een soort ingehouden woede die haar hele ziel doortrok.

Na verloop van tijd veranderde de teleurstelling in een obsessie. Het verdriet was zo groot en had zich zo stevig in haar binnenste genesteld, dat ze het niet meer kon verbergen. Ze voelde een sterke behoefte er met Ferran over te praten.

‘Kinderen komen wanneer de tijd rijp is, liefste, dat weet ik zeker. Je moet gewoon vertrouwen hebben en je geen zorgen maken,’ zei hij. Maar de woorden van Ferran overtuigden haar niet. Haar verlangens werd alsmaar heviger, net als de wanhoop en de pijn om het gemis.

Ferran was de onrust van zijn jonge echtgenote echter direct weer vergeten. Hij had wel de wens om vader te worden, maar die speelde slechts

een bijrol in zijn leven. Dat leven was al zo vol! Vol geheimen, affaires, werk en plannen...

Die plannen! De plannen van Andreu en Ferran! De plannen om van Santa Eulalia, een oude winkel op de Pla de la Boqueria, een moderne zaak te maken. Een zaak die, geïnspireerd op de nieuwste trends in Parijs, de haute couture moest gaan introduceren in Barcelona.

Roser zou nooit Ferrans gezicht vergeten toen hij haar vertelde over het nieuwe avontuur waarin Andreu en hij zich wilden storten: 'We willen onze eigen collectie ontwerpen. Onze eerste. Helemaal van ons alleen. Een collectie met de onmiskenbare signatuur van het Huis.'

Roser zat in de slaapkamer voor de toilettafel en borstelde haar haren. Ze droeg alleen een heel modern ecru negligé met een kort broekje. Het was versierd met strookjes aardbeikleurige crêpe de Chine. In de spiegel volgde ze het rusteloze heen en weer lopen van haar geestdriftig pratende man. Hij kon niet stilzitten en liep theateraal te gebaren, zoals hij altijd deed.

'Herinner je je de boetiek van Madeleine Vionnet op Fifth Avenue nog?'

'Nou en of! Die vond je prachtig. Je had het er daarna de hele week nog over,' antwoordde ze met een glimlach.

'Precies. En je herinnert je vast ook nog waarom,' zei Ferran, die steeds enthousiaster werd. 'Het is niet alleen een modezaak. Nee, het is veel meer dan dat, Roser. In die boetiek heerst de geest van een getalenteerd ontwerpster, een voortreffelijk ontwerpster. Daar zag ik voor het eerst wat een bevoegen kunstenaar met mode kan doen. Het was overweldigend!'

'Maar de andere grote Parijse modehuizen vond ik ook prachtig. Vergeet niet dat Vionnet Frans is, net als haar creaties. Alles wat goed is in de mode, of overweldigend, zoals jij zegt, komt uit Frankrijk,' stelde Roser, ervan overtuigd dat dit een onomstotelijke waarheid was.

'Nee, lieverd, Vionnet is veel meer dan alleen maar Frans. Ze heeft ook

succes aan de andere kant van de oceaan. En weet je hoe ze dat voor elkaar heeft gekregen? Door haar creativiteit op te leggen aan haar klanten en opdrachtgevers, aan de heersende trends. Om nog maar te zwijgen van haar technische vaardigheden en haar vermogen nieuwe dingen te bedenken. Ze is niet alleen een couturière, maar ook een kunstenaar. Dat staat buiten kijf!

Plotseling sloot Ferran zijn ogen, alsof hij zich de jurken van Madeleine Vionnet in al hun pracht probeerde voor te stellen. Toen hij verderging, klonk hij nog enthousiaster: ‘Herinner je je die schuin afgeknipte jurken? Dat is wat ik bedoel: innovatie! Diagonale naden, cirkelrokken, schouderloze bloesjes... In één woord: sensualiteit! Een compleet nieuwe mode die voldoet aan de wensen van de klant. En dan heb ik het nog niet eens over de stoffen. De stoffen! Crêpe de Chine, chiffon, satijn, zijde, ze gebruikt ze allemaal.’

Opeens bleef hij peinzend staan. Roser draaide zich om met de borstel in haar hand en keek naar hem. Hij vervolgde zijn betoog, maar sprak nu rustiger. Zijn gedachtestroom werd direct omgezet in woorden: ‘In ons modehuis hebben we tot nu toe alleen maar Franse producten aangeboden. Dat was wat onze klanten wilden: zich kleden naar de Parijse mode.’

‘En van die mode hebben we ze het beste gegeven, vind je niet?’ zei Roser terwijl ze opstond en hem aankeek met haar grote ogen, die verraadden dat dit gesprek haar zeer nieuwsgierig maakte.

Ferran ging iets dichterbij zijn vrouw staan: ‘Dat is niet genoeg, Roser! Van nu af aan gaan we ze onze eigen jurken aanbieden, onze eigen kledinglijn, een die nergens anders te vinden is. Iedereen zal kunnen zien welke mensen door Santa Eulalia worden gekleed, wat onze stijl is. En die nieuwe stijl gaan we presenteren op een grote modeshow.’

Roser schoot in de lach: ‘Een modeshow? Zoals we in Parijs hebben gezien?’

‘Ja, maar dan nog beter. Het wordt een groot spektakel en...’

‘Je draaft door!’

‘Denk je dat ik aan het dromen ben? Zoals het melkmeisje uit de fabel van Fontaine?’ reageerde hij enigszins geërgerd.

‘Of ik aan je twijfel? Nee, liefste, integendeel. Jij kunt alles bereiken wat je maar wilt. Daar ben ik van overtuigd. En zeker als je daarbij wordt geholpen door die eigenwijze broer van mij.’

Ze draaide zich weer om naar de toilettafel en ging verder met borstelen, maar door de woorden van haar man was ze enigszins van slag.

‘En daarom wil ik een tijdje naar het chalet van je ouders in Camprodon.’

Na een moment van doodse stilte keerde Roser zich naar haar man toe en zei zichtbaar verbaasd: ‘Naar Camprodon? Maar daar ben ik al jaren niet meer geweest! En jij nog nooit. Wat hebben we in hemelsnaam te zoeken daar in Camprodon?’

‘Ik vind het zelf ook niet echt een aantrekkelijk idee. Je weet dat ik een stadsmens ben. Maar Andreu heeft erop aangedrongen. Hij zegt dat hij geen afleiding wil. We moeten de collectie in juli presenteren. Hij vindt dat we ons een paar maanden in het hart van de Pyreneeën moeten terugtrekken.’

‘Natuurlijk, Andreu!’

Uit alles sprak haar ongenoegen, uit haar ogen, haar mond, haar houding. Haar broer dreef haar regelmatig tot wanhoop. Waarom overlegde hij nooit eens met iemand? Die beslissing had ook gevolgen voor haar, maar toch was zij de laatste die ervan af wist.

‘Er zijn veel meer plaatsen waar je ongestoord kunt ontwerpen. Het huis in Camprodon is niet bepaald een gezellige plek. Sinds papa is gestorven, gaat mama er alleen in augustus een paar dagen heen, en Andreu en zijn gezin gaan vrijwel nooit. Ik snap niet hoe hij het in zijn hoofd heeft gehaald je voor te stellen juist naar Camprodon te gaan om aan de collectie te werken!’

Ze ging nog bozer kijken en zei:

‘Ik vind het een slecht idee!’

Ze legde de borstel op de toilettafel en richtte haar ogen, die vol tranen stonden, op de tulpvormige witte lampjes om de spiegel heen. Ferran liep naar de deur en stak een sigaret op. Het leek of hij in gedachten al ver weg was en door andere zaken in beslag genomen werd. Voor hij de kamer uit liep, zei hij: ‘Als je liever in Barcelona wilt blijven, begrijp ik dat. Ik zou het niet leuk vinden, maar ik zou het begrijpen. Ik ben de hele dag aan het ontwerpen. Ik wil niet dat jij je verveelt... Ik kan ook alleen gaan.’

‘Geen sprake van!’

‘Geen sprake van!’

Dat was het antwoord van Roser toen Ferran haar voorstelde om alleen in Barcelona te blijven. Waar hij ook heen ging, zij zou hem volgen. En daarom waren ze die zonnige voorjaarsmiddag samen op weg naar Camprodon.

Ze arriveerden bij het vallen van de avond. Na de laatste bocht bereikten ze het dorp en reden ze naar de Passeig de la Font Nova. Het was de eerste wandelaan die in Camprodon was aangelegd, op instigatie van Dokter Robert, die de drijvende kracht was achter de ontwikkeling van de plaats als vakantieoord voor de Barcelonese bourgeoisie. De laan liep van de Camí de Dalt tot aan de fontein, waaraan ze haar naam ontleende. Men had er bomen geplant, stenen banken neergezet en zelfs ijzeren bogen met elektrische verlichting geplaatst. Al snel na de aanleg van de laan begonnen er overal in het dorp deftige villa's te verrijzen.

‘Wat een prachtige plek!’ schreeuwde Ferran om boven het geluid van de motor uit te komen.

‘Ja, dat is het zeker, maar naar ik heb begrepen is een zekere Maristany van plan een nog mooiere wandelaan aan te leggen,’ antwoordde Roser. Ze wees naar een openstaand ijzeren hek en zei: ‘Hier is het.’

Ze passeerden het hek en reden over een met bomen omzoomde oprijlaan naar een groot vierkant huis met drie verdiepingen. De gevel werd van verschillende kanten verlicht met steeds weer andere kleuren en patronen. Rondom lag een weelderige tuin.

De auto stopte voor het huis. Het geluid van de motor verstomde.

‘Schitterend!’ riep Ferran nadat hij was uitgestapt. Enthousiast aanschouwde hij het grote huis. Ook Roser stapte uit en keek naar het huis waarin ze zoveel zomers had doorgebracht. De takken wiegden zachtjes in de wind. Ze had het gevoel zich te bevinden in een leeg decor waarin de tijd had stilgestaan. Ze rilde, maar niet van de kou. Direct daarna voelde ze de zachte warmte van de bruine fluwelen jas die Ferran uit de wagen had gepakt en attent om haar schouders had geslagen. Ze bedankte hem met een glimlach. Ze liepen naar de hoofdingang. Maar voor ze die hadden bereikt, ging de deur open en kwam er een gedrongen vrouw naar buiten.

‘Agustina!!!’ schreeuwde Roser, en alsof ze nog steeds het kind was dat ze ooit was geweest, stormde ze de trap op en vloog ze de vrouw in de armen.

‘Welkom, mevrouw, wat ben ik blij om u weer te zien. We dachten dat u ons vergeten was.’

Agustina was de huishoudster die samen met haar man Tomás het hele jaar voor de woning zorgde. Ze hield Roser in een stevige omhelzing. Haar ogen stonden vol tranen van blijdschap. Roser maakte zich los uit haar sterke, aan werk gewende armen om haar eens zorgvuldig te bekijken. Ze zag dat Agustina niet meer helemaal de vrouw was die ze zich herinnerde. Haar gelaat was doorgroefd, en onder haar ogen had ze paarse wallen. Maar om haar mond speelde nog steeds diezelfde glimlach.

Ze liepen naar binnen. Agustina ging ze voor naar de grote eetkamer met cassetteplafond, die uitkeek op de ruime tuin. De kamer was voorzien van een rij glas-in-loodramen. Wanneer de zon erop scheen, zorgde

dat voor een betoverende kleurenexplosie. Net vuurwerk.

Roser had haar hoed afgezet en streek met een hand door haar korte, blonde haar, dat was geknipt in de allermooiëste *garçon*-stijl. In elke hoek zocht ze naar verborgen herinneringen. Vage, onbestemde herinneringen, als stille schaduwen op de bodem van een meer.

Ze werd bleek.

‘U bent zo wit als een doek, mevrouw. Voelt u zich wel goed?’

‘Alleen maar een beetje misselijk, Agustina. Door al die bochten!’

De huishoudster begon te lachen en keek naar Ferran, die het tafereel glimlachend gadesloeg, waardoor hij kuiltjes in zijn wangen kreeg.

‘Toen u nog klein was en in de zomer hierheen kwam, was u ook altijd zo misselijk en zag u ook altijd zo bleek. Net zoals nu! Precies zoals nu! En dan maakte ik een kopje thee voor u en begon u zich weer beter te voelen. Weet u dat nog, mevrouw?’

‘Nou en of ik dat nog weet, Agustina.’

‘Ik zal Teresa vragen om direct thee voor u te zetten, en daarna moet u maar wat rusten tot het avondeten.’

‘Teresa?’

‘Herinnert u zich mijn dochter Teresa niet meer?’

Op dat moment verscheen er een corpulente man met een vriendelijk gezicht in de deuropening die zijn pet tussen zijn handen liet ronddraaien. Hij werd vergezeld door een meisje van een jaar of veertien met een bruine huid en zwart haar dat losjes in een paardenstaart naar beneden hing. Ook haar ogen waren zeer donker, en ze had een timide, maar tegelijk nieuwsgierige blik.

‘Tomás!’ riep Roser en liep naar de man toe om hem te begroeten. Hij veegde zijn hand af aan zijn ribfluwelen broek voordat hij die van haar schudde.

‘Mevrouw Molins, welkom!’

‘En jij moet Teresa zijn!’

Het meisje sloeg haar donkere ogen heel even op en keek toen weer beschaamd naar beneden.

‘Mijn hemel, wat ben jij gegroeid!’

Agustina begon direct de boel te organiseren en taken te verdelen.

‘Teresa, ga naar de keuken en zet een lekker kopje kruidenthee voor mevrouw en maak iets te eten klaar voor meneer. Niet te weinig, want dan heeft hij straks nog steeds honger, maar ook niet te veel, want dan heeft hij later geen zin meer in het avondeten. En jij, man, blijf hier niet als een zoutzak staan. Ga liever de bagage van meneer en mevrouw uit de auto halen. Ze willen zich vast opfrissen.’

Roser was naar de ramen gelopen en deed er een open. Het leek wel of dat zo vertrouwde, maar vergeten landschap erdoor naar binnen kwam om haar te begroeten. Die vredige zomerdagen uit haar kindertijd, haar jeugd, en ook de drukkende, maanverlichte nachten keerden weer bij haar terug.

Maar of de herinneringen aan die dagen en nachten haar bevielen, wist ze nog niet zo zeker.